

Fremtidens fiskeri er et fuldt dokumenteret fiskeri

Havnaturen er i krise, og en genopretning af danske fiskebestande og dansk havnatur kræver, at der i de igangværende fiskeriforhandlinger træffes fremsynede politiske beslutninger. Der er bred enighed blandt forskere og Fiskerikommisionen om, at ét af de mest effektive greb til at skabe sunde fiskebestande er fuldt dokumenteret fiskeri, idet det skaber fuld gennemsigtighed om erhvervsfiskeriets fangster. Fuldt dokumenteret fiskeri er på trods af den klare anbefaling fra Fiskerikommisionen ikke en del af regeringens udspil til fiskeriforhandlingerne. En frivillig aftale med fiskerne er ikke tilstrækkelig for at sikre et bæredygtigt fiskeri.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) og WWF Verdensnaturfonden (WWF) har derfor en klar opfordring til regeringen og de øvrige partier om at sikre, at der i de igangværende fiskeriforhandlinger indføres fuldt dokumenteret fiskeri med kameraer, GPS og sensorer i hele den danske erhvervsfiskerflåde.

Konkret anbefaler DN og WWF, at:

1. Der indføres fuldt dokumenteret fiskeri med kamera, GPS og sensorer, således at hele den danske erhvervsfiskerflåde bliver omfattet af krav om fuldt dokumenteret fiskeri ved udgangen af 2028.
2. Indfasningen bør ske trinvis fra 2026 med implementering i mindst 1/3 af den danske erhvervsfiskerflåde årligt.
3. Indfasningen bør starte i de fiskerier med størst risiko for ikke at overholde landingsforpligtelsen.

Udsmid: Et vedvarende problem i dansk fiskeri

Ét af de mest presserende problemer for de danske fiskebestande er stadig stor bifangst og ureguleret udsmid af fisk, som for eksempel småtorsk. Det foregår på trods af eksisterende lovgivning og medvirker til at forhindre genopbygningen af de danske fiskebestande.

Ifølge landingsforpligtelsen skal al fangst af kvotebelagte arter bringes i land og medregnes på kvoten. Undersøgelser viser dog, at dette i mange tilfælde ikke sker (Håkansson & Storr-Paulsen 2024).

I visse fiskerier – eksempelvis jomfruhummerfiskeriet i Kattegat – har udsmidsprocenter været målt til op mod 46 pct. (Gislason et al 2021). Det betyder, at fisk, herunder undermålstorsk og andre sårbare arter, smides døde tilbage i havet uden at indgå i kvoteregnskabet eller bestandsovervågningen. Problemet er ikke isoleret til Kattegat, hvilket kan ses i Fiskeristyrelsens realtidskontrolrapporter (Fiskeristyrelsen 2025). Konsekvensen er et tab både for havets økosystemer og vores fælles fremtidige naturressourcer.

Fiskeristyrelsens egne evalueringer viser, at kameraer markant øger mængden af registreret bifangst (Fiskeristyrelsen 2023). Under forsøgsordningen med kameraer om bord steg registreringen af undermålstorsk med 900 procent i jomfruhummerfiskeriet i Kattegat. Denne øgede registrerede bifangst bliver ved fuldt dokumenteret fiskeri afregnet korrekt på kvoterne fremfor at blive smidt uregistreret og ulovligt over bord.

Fiskerikommission med klar anbefaling om at indføre fuldt dokumenteret fiskeri

Der er bred enighed blandt forskere og i Fiskerikommissionen om, at et af de helt afgørende greb for at sikre fremtidens fiskebestande er indførelsen af et fuldt dokumenteret fiskeri.

Fiskerikommissionen kommer i sin rapport om fremtidens fiskeri (Fiskerikommissionen 2023) med en klar anbefaling om at indføre fuldt dokumenteret fiskeri (anbefaling nr. 11) i hele den danske fiskerflåde. Fiskerikommissionen understreger, at fuldt dokumenteret fiskeri er en forudsætning for at sikre en reel økosystembaseret fiskeriforvaltning.

Styrkelse af data om livet i det danske hav og fiskeriets påvirkning

Fuldt dokumenteret fiskeri er en enestående mulighed for at styrke indsamling af data. Disse data kan både bruges til at forbedre eksisterende bestandsvurderinger betydeligt og til at understøtte nye bestandsvurderinger for arter som eksempelvis stenbider. Sidstnævnte er endda allerede et initiativ i regeringens fiskeriudspil.

Data vil også kunne styrke vores viden om udbredelsen af følsomme og truede bestande af for eksempel hajer og rokker (Carl & Møller 2019; Rindorf et al 2023) og fordelingen af bifangster af havpattedyr (Kindt-Larsen et al. 2016; Kindt-Larsen 2017) og fugle (Glemarec et al 2020).

Fuldt dokumenteret fiskeri vil således blandt andet:

- Give langt mere præcis viden om fangstmængder og bifangster
- Gavne myndighedernes kontrolarbejde og den biologiske rådgivning
- Styrke fiskerierhvervets mulighed for at drive et bæredygtigt erhverv på sigt med potentielt mindre regulering og samtidig styrke forbrugertilliden
- Styrke data om livet i det danske hav og fiskeriets påvirkning.

Potentielt win-win for fiskeri og havnatur

Fuldt dokumenteret fiskeri kan potentielt både føre til langt større frihed for erhvervet og samtidig blive en grøn styrkeposition for Danmark i europæisk sammenhæng.

Fiskerikommisionen peger på, at fuldt dokumenteret fiskeri kan være med til at skabe en bedre balance mellem frihed under ansvar og et bæredygtigt fiskeri. I dag er fiskerne underlagt en lang række kontrolforanstaltninger og regulering såsom fiskerikontrol og krav om maskestørrelse for at undgå bifangst og ulovligt udsnid. Ved implementering af fuldt dokumenteret fiskeri kan mange af disse kontrolforanstaltninger, redskabsbegrænsninger og regler potentielt begrænses, hvilket kan give en større fleksibilitet for den enkelte fisker og åbne yderligere op for innovationen i fiskerierhvervet.

Frivillighed får os ikke i mål

Det er allerede et krav fra EU, at alle større fartøjer over 18 meter, der vurderes at udgøre en høj risiko for manglende overholdelse af landingsforpligtelsen, skal have installeret fangst kamera senest 10. januar 2028 (COM 2024). Danmark har dog i mange år været foregangsland for test og implementering af teknologiske løsninger til fiskeriets udfordringer. Siden 2009 har der været forsøgsordninger (Dalskov & Kindt-Larsen 2009) med fuldt dokumenteret fiskeri i danske farvande. Den danske fiskeriforvaltning har derfor allerede betydelig erfaring til at sikre fuld dokumentation af fiskeriets aktiviteter.

Fuldt dokumenteret fiskeri på frivillig basis er derudover allerede i brug i fiskerierhvervet. Flere pelagiske trawlere, har allerede frivilligt indført fuldt dokumenteret fiskeri og det samme gælder flere skånsomme fiskere. En betydelig andel af de bundsløbende fiskefartøjer i Kattegat der deltog i forsøgsordningen, har tilmeldt sig den nye frivillige ordning med kamera og GPS om bord på fiskefartøjerne (Fødevarerministeriet, 2025) der trådte i kraft 1. januar 2025. DN og WWF bifalder, at en del af erhvervsfiskere allerede i dag udviser ansvar og vilje til at fortsætte med fuldt dokumenteret fiskeri. Det er godt og vigtigt, men det får os ikke i mål i forhold til at sikre den danske havnatur og de danske fiskebestande. Flere af vores fiskebestande er under kritisk pres og set i lyset af effekten ved indførelse af fuldt dokumenteret fiskeri, er der brug for politisk handling og krav om fuldt dokumenteret fiskeri.

DN og WWF anbefaler derfor, at regeringen og Folketingets partier i forhandlingerne om fremtidens fiskeri sikrer, at der indføres fuldt dokumenteret fiskeri i hele den danske erhvervsfiskeflåde.

En trinvis og samarbejdsorienteret tilgang

Indførelsen af fuldt dokumenteret fiskeri bør ske gennem en trinvis implementering, startende med de fiskerier, hvor der allerede er erfaring og interesse, og hvor risikoen for manglende overholdelse af landingsforpligtelsen er størst. En sådan tilgang kan kombineres med incitamenter, hvor deltagelse giver adgang til diverse fordele som friere redskabsvalg,

lempelser i forhold til eksempelvis last haul-kontrol, meldepligt m.v., da fuldt dokumenteret fiskeri på sigt kan erstatte en række nuværende dokumentationskrav og kontrolprocedurer. På den måde kan indførelsen af fuldt dokumenteret fiskeri betyde en udvikling af fiskeriet, der bygger på samarbejde og tillid.

Et vigtigt, men ofte overset aspekt ved fuldt dokumenteret fiskeri, er potentialet for at styrke relationerne mellem fiskere, forskere, NGO'er og myndigheder. Når der ikke er tvivl om data og overholdelse af gældende regler, skabes et mere åbent og tillidsfuldt grundlag for dialog og samarbejde.

Med det danske EU-formandskab startende 1. juli 2025 er der desuden en enestående mulighed for, med Danmarks egne resultater og erfaringer, at løfte diskussionen til europæisk niveau og sætte et bæredygtigt præg på hele EU's fiskeripolitik.

Danmark har teknologien, erfaringen og behovet. Nu mangler kun den politiske handling. Med fuldt dokumenteret fiskeri kan Danmark vise vejen for hele EU og sikre fremtidens fiskeri – både for havnaturen og erhvervet.

Referencer:

Carl, H. & Møller, P.R. 2019. Sømrokke. I: Carl, H. & Møller, P.R. (red.). Atlas over danske saltvandsfisk. Statens Naturhistoriske Museum. Onlineudgivelse, december 2019.

https://fiskeatlas.ku.dk/artstekster/S_mrokke_Fiskeatlas.pdf

COM (2024) 235 final. MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET. Bæredygtigt fiskeri i EU: status og retningslinjer for 2025

Dalskov, J. & Kindt-Larsen, L. (2009) Final Report of Fully Documented Fishery. DTU Aqua report no. 204-2009. Charlottenlund. National Institute of Aquatic Resources, Technical University of Denmark, 49 p. https://www.aqua.dtu.dk/-/media/institutter/aqua/publikationer/forskningsrapporter_201_250/204_09_final_report_of_fully_documented_fishery.pdf

Fiskerikommissionen (2023). FREMTIDENS FISKERI Rapport fra Fiskerikommissionen, december 2023. https://fvm.dk/Media/638465255514582310/Fremtidens_fiskeri_rapport_fra_Fiskerikommissionen_december_2023_1_.pdf

Fiskeristyrelsen (2023). Rapport om Elektronisk monitorering af jomfruhummerfiskeriet i Kattegat - Samlet evaluering af projektet. Fiskeristyrelsen, oktober 2023 https://lfst.dk/Media/638597361528226324/Evalueringsrapport_elektronisk_monitorering_i_Kattegat_2021-2023_.pdf

Fiskeristyrelsen (2025). Lukkede områder og realtidskontrol (RTC). <https://lfst.dk/erhvervsfiskeri/regler-for-erhvervsfiskeri/lukkede-omraader-og-realtidskontrol-rtc>

Fødevarerministeriet (2025). Mailkommunikation med fødevarerministeriet 3.april 2025.

Gislason, H., Eigaard, O.R., Dinesen, G.E., Larsen, F., Glemarec, G., Egekvist, J., Rindorf, A., Vinther, M., Storr-Paulsen, M., Håkansson, K.B., Bastardie, F., Olesen, H.J., Krag, L.A., O'Neill, B., Feekings, J., Petersen, J.K., & Dalskov, J. (2021). Miljøskånsomhed og økologisk bæredygtighed i dansk fiskeri. DTU Aqua-rapport nr. 392-2021. Institut for Akvatiske Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet. 151 pp. + bilag <https://www.aqua.dtu.dk/-/media/institutter/aqua/publikationer/rapporter-352-400/392-2021-miljoskaansomhed-og-okologisk-baeredygtighed-i-dansk-fiskeri.pdf>

Glemarec, G., Kindt-Larsen, L., Lundgaard, L. S., & Larsen, F. (2020). Assessing seabird bycatch in gillnet fisheries using electronic monitoring. *Biological Conservation*, 243, Article 108461. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2020.108461>

Håkansson, K. B., & Storr-Paulsen, M. (2024). Udsmid af fisk og skaldyr i dansk fiskeri i 2022. DTU Aqua. DTU Aqua-rapport No. 444-2024 <https://doi.org/10.11581/DTU.00000331>

Kindt-Larsen, L., Berg, C. W., Tougaard, J., Sørensen, T. K., Geitner, K., Northridge, S., Sveegaard, S., & Larsen, F. (2016). Identification of high-risk areas for harbour porpoise *Phocoena phocoena* bycatch using remote electronic monitoring and satellite telemetry data. *Marine Ecology*, 555, 261-271. <https://doi.org/10.3354/meps11806>

Kindt-Larsen, L. (2017) Præsentation til Dialogforum. Identifikation af risiko områder ved brug af Elektronisk Monitoring https://lfst.dk/Media/638609542966075067/2017_dtu_aqua_oplaeg.pdf

Rindorf, A., Nielsen, E.E., Jacobsen, L.M.W, Storr-Paulsen, M., Vinther, M., Håkansson, K. & Mildenberger, T. (2023). DNA based monitoring of sharks, skates and rays, and risk-based evaluation of bycatch in Danish fisheries. DTU Aqua Report no. 429-2023. National Institute of Aquatic Resources, Technical University of Denmark, 43 pp. + app. <https://www.aqua.dtu.dk/-/media/institutter/aqua/nyheder/2023-filer/rapport-429-2023-dna-based-monitoring-of-sharks-skates-and-rays.pdf>